

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annettua lakia. Lakiin tehtäisiin vuoden 2004 alusta voimaan tulevasta hallintolaista johtuvat muutokset. Samalla rekisteröintitoiminnan määritelmää laajennettaisiin vähän. Lisäksi

tehtäisiin eräitä muita vähäisiä muutoksia, jotka johtuvat muun lainsäädännön muutoksista.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2004 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain (1100/1998) mukaan ajoneuvojen rekisteröintitehtävät hoidetaan siten, että Ajoneuvohallintokeskus hankkii toimintaan tarvittavia palveluja niiden tuottajilta. Lain tavoitteena on edistää rekisteröintipalvelujen saatavuutta ja ajoneuvorekisterin ajantasaisuutta. Ajoneuvohallintokeskus voi myös itse hoitaa rekisteröintitehtäviä, mutta suurimman osan rekisteröintitehtävistä suorittavat Ajoneuvohallintokeskuksen sopimuskumppanit, sopimusrekisteröijät.

Ajoneuvohallintokeskus on tehnyt sopimuksia rekisteröintitehtävien suorittamisesta katsastustoimipaikkojen, vakuutusyhtiöiden, autoliikkeiden ja rahoitusyhtiöiden kanssa. Asiakkaat saavat rekisteröintipalveluja yli tuhannesta toimipisteestä ympäri maata. Vuonna 2002 katsastustoimipaikat hoitivat 58 prosenttia perusrekisteröinneistä. Autoliikkeiden ja rahoitusyhtiöiden osuus oli vajaat 26 prosenttia ja vakuutusyhtiöiden yli 16 prosenttia. Perusrekisteröintejä tehtiin mainittuna vuonna 1,6 miljoonaa.

Rekisteröintitoiminta määritellään yksityiskohtaisesti ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain 2 §:ssä. Määrittely kattaa varsinaisten ajoneuvon rekisteröinteihin

liittyvien tehtävien lisäksi sellaisia tehtäviä, jotka eivät johdu ajoneuvolain (1090/2002) 8 §:ssä tarkoitetusta ajoneuvon liikenteeseen rekisteröinnistä. Tällaisia ovat esimerkiksi ajoneuvon siirtolupien antamiseen liittyvät tehtävät ja liikennevakuutusta koskevien tietojen merkitseminen ajoneuvorekisteriin. Rekisteröintitehtävien on katsottu sisältävän julkisen vallan käyttöä. Kyse on siten perustuslaissa tarkoitetuista julkisista hallintotehtävistä. Perustuslain 124 §:n mukaan hyvän hallinnon vaatimuksia ei saa vaarantaa annettaessa julkisia hallintotehtäviä hoidettavaksi muulle kuin viranomaiselle.

Hyvän hallinnon varmistamiseksi yksityiset sopimusrekisteröijät ovat ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain 8 §:n mukaan velvollisia soveltamaan rekisteröintitoiminnassaan hallintomenettelylakia (598/1982), viranomaisten asiakirjojen julkisuutta koskevia säännöksiä ja tiedoksiannosta hallintoasioissa annettua lakia (232/1966).

Vuoden 2004 alusta tulee voimaan uusi hallintolaki (434/2003), jolla kumotaan hallintomenettelylaki, asiakirjain lähettämisestä annettu laki (74/1954) ja tiedoksiannosta hallintoasioissa annettu laki. Hallintolain 2 §:n 3 momentin mukaan myös yksityisen tulee soveltaa lakia sen hoitaessa julkisia hallintotehtäviä.

Hallintolain lisäksi vuoden 2004 alusta tulee voimaan uusi kielilaki (423/2003). Lain 25 §:n mukaan yksityistä koskee sen hoitaessa julkisia hallintotehtäviä, mitä kyseisessä laissa säädetään. Jos tehtävän vastaanottaja määräytyy viranomaisen päätöksen tai muun sopimuksen perusteella, viranomaisen on uuden lain mukaan varmistettava, että tehtävää hoidettaessa annetaan kielilain mukaista kielillistä palvelua.

Ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain 8 §:n 1 momentissa säädetään myös hallintomenettelylain soveltamista koskevista poikkeuksista. Sen mukaan sopimusrekisteröijän palveluksessa olevaan henkilöön ei sovelleta hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 4 kohtaa. Mainitun 4 kohdan mukaan virkamies on esteellinen, jos hän on palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. Jos rekisteröintitoiminnassa olisi sovellettava mainittua kohtaa, se estäisi erityisesti vakuutusyhtiöitä ja rahoituslaitoksia rekisteröimästä omistamiaan tai hallitsemiaan ajoneuvoja. Ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain 8 §:n 1 momentissa oleva viittaus hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 4 kohtaan tulisi muuttaa viittaukseksi uuden hallintolain vastaavansisältöiseen säännökseen, jotta sopimusrekisteröijät voisivat nykyiseen tapaan jatkaa toimintaansa.

Ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain 8 §:n 3 momentissa säädetään, että sopimusrekisteröijän on soveltuvin osin noudatettava, mitä tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, ja lain 9 §:ssä veloitetaan sopimusrekisteröijä noudattamaan soveltuvin osin kielilain (148/1922) säännöksiä.

Ajoneuvon haltijan vastuuta koskeviin säännöksiin ei tässä lainmuutosehdotuksessa esitetä muutoksia.

2. Ehdotetut muutokset

2 §. *Rekisteröintitoiminta.* Pykälässä olevat maininnat ajoneuvorekisteristä ja otteesta muutettaisiin vastaamaan nykyisin käytössä olevia ilmaisuja. Vuoden 2004 alusta tulee voimaan laki ajoneuvoliikennerekisteristä

(541/2003). Uuden lain mukaan järjestelmässä ei ole enää erillisiä rekistereitä kuten ajoneuvorekisteriä, vaan yksi rekisteri ajoneuvoliikennerekisteri. Ajoneuvolain 66 §:n 3 momentissa säädetään rekisteröinnistä annettavasta todistuksesta, ei otteesta, joten myös tätä koskeva muutos pykälään on tarpeen.

Pykälässä olevaa rekisteröintitoiminnan määritelmää laajennettaisiin siten, että se kattaisi varsinaisten rekisteröintitehtävien lisäksi muidenkin ajoneuvoa koskevien tietojen merkitsemisen ajoneuvoliikennerekisteriin. Näin Ajoneuvohallintokeskuksen sopijakumppanit voisivat niin sovittaessa tallettaa ajoneuvoliikennerekisteriin tiedon ajoneuvon romuttamisesta ja lopullisesta poistamisesta liikenteestä silloinkin, kun toiminta ei kuuluisi perinteisen rekisteröintitoiminnan piiriin eli myös silloin, kun ajoneuvosta on jo aikaisemmin tehty rekisteriin merkintä liikenteestä poistamisesta. Ajoneuvoliikennerekisteristä annetussa laissa ja sen nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetään, mitä tietoja ajoneuvoliikennerekisteriin voidaan tallettaa.

8 §. *Hyvä hallinto.* Pykälän otsikkoa muutettaisiin. Uudessa hallintolaissa säädetään hyvästä hallinnosta.

Pykälän 1 momentissa oleva hallintomenettelylain soveltamiseen velvoittava säännös muutettaisiin viittaukseksi vuoden 2004 alussa voimaan tulevaan hallintolakiin ja hallintomenettelylain soveltamista koskeva poikeus muutettaisiin hallintolakia koskevaksi poikkeukseksi.

Hallintolakiin liittyen pykälän 1 momenttiin otettaisiin lähinnä informatiivisena nykyisin 3 momentissa oleva säännös, jonka mukaan sopimusrekisteröijä ja Ajoneuvohallintokeskus voivat lähettää rekisteröintitodistuksen tavallisena kirjelähetyksenä.

Pykälään ei enää sisällytettäisi 3 momenttia, jossa säädetään tiedoksiannosta hallintoasioissa annetun lain soveltamisesta. Tätä koskeva velvoite on jatkossa tarpeeton, koska tiedoksiantoa koskevat säännökset sisältyvät uuteen hallintolakiin. Rekisteröintitodistuksen lähettämistapaa koskeva säännös olisi pykälän 1 momentissa.

9 §. *Kielilain säännökset.* Pykälässä sopimusrekisteröijälle säädetty velvoite soveltaa soveltuvin osin vuoden 2004 alusta kumotta-

van kielilain säännöksiä muutettaisiin viittaukseksi uuteen kielilakiin, josta velvoite on jatkossa johdettavissa.

3. Esityksen vaikutukset

Sopimusrekisteröijät ovat jo nyt velvollisia soveltamaan hyvän hallinnon säännöksiä ja voimassa olevan kielilain säännöksiä, joten esityksellä ei ole itsenäisiä taloudellisia tai muitakaan vaikutuksia.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä virkatyönä. Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Ajoneuvohallintokeskukselta, tullilaitokselta, Liikennevakuutuskeskukselta, Yksityisten Katsastustoimipaik-

kojen Liitto ry:ltä ja eräiltä muilta rekisteröintitehtäviä suorittavien yhteisöjen etujärjestöiltä. Saaduissa lausunnoissa ehdotetut muutokset on otettu huomioon ehdotusta viimeisteltäessä.

5. Voimaantulo

Uusi hallintolaki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Koska ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain 8 §:n 1 momentissa viitataan samana päivänä kumottavan hallintomenettelylain 10 §:ään, laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta 23 päivänä joulukuuta 1998 annetun lain (1100/1998) 2, 8 ja 9 §, sellaisena kuin niistä on 2 § laissa 1128/1999, seuraavasti:

2 §

Rekisteröintitoiminta

Tässä laissa tarkoitetaan rekisteröintitoiminnalla ajoneuvon rekisteri-ilmoituksen ja siirtolupahakemusten vastaanottoa, rekisteri-ilmoitusta ja siirtolupahakemusta sekä niihin liittyvää liikennevakuutusta koskevien tietojen tai ajoneuvon muutoin liittyvien tietojen merkitsemistä ajoneuvoliikennerekisteriin, rekisterikilpien ja rekisteröintitodistuksen luovuttamista sekä muita ajoneuvon rekisteröintiin ja siirtoluvan antamiseen liittyviä tehtäviä.

8 §

Hyvä hallinto

Sopimusrekisteröijän on tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan noudatettava hallintolakia (434/2003). Sopi-

musrekisteröijän palveluksessa olevaan rekisteröintejä suorittavaan henkilöön ei kuitenkaan sovelleta hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohtaa. Sopimusrekisteröijä ja Ajoneuvohallintokeskus voivat lähettää rekisteröintitodistuksen tavallisena kirjelähettyksenä.

Sopimusrekisteröijän rekisteröintitoiminnassa on asiakirjojen julkisuudesta voimassa, mitä viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta säädetään.

9 §

Kielilain säännökset

Kielilaissa (423/2003) säädetään sopimusrekisteröijän kielellisestä palveluvollisuudesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Johannes Koskinen*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta 23 päivänä joulukuuta 1998 annetun lain (1100/1998) 2, 8 ja 9 §, sellaisena kuin niistä on 2 § laissa 1128/1999, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Rekisteröintitoiminta

Tässä laissa tarkoitetaan rekisteröintitoiminnalla ajoneuvon rekisteri-ilmoituksen ja siirtolupahakemusten vastaanottoa, rekisteri-ilmoitusta ja siirtolupahakemusta sekä niihin liittyvää liikennevakuutusta koskevien tietojen merkitsemistä ajoneuvorekisteriin, rekisterikilpien ja –otteen luovuttamista sekä muita ajoneuvon rekisteröintiin ja siirtoluvan antamiseen liittyviä tehtäviä.

8 §

Hyvä hallintotapa

Sopimusrekisteröijän on rekisteröintitoiminnassa on noudatettava, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982) säädetään. Sopimusrekisteröijän palveluksessa olevaan rekisteröintejä suorittavaan henkilöön ei kuitenkaan sovelleta hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 4 kohtaa.

Sopimusrekisteröijän rekisteröintitoiminnassa on asiakirjojen julkisuudesta voimassa, mitä viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta säädetään.

Sopimusrekisteröijän rekisteröintitoiminnassa on soveltuvin osin noudatettava, mitä tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/1966) säädetään. Sopimusrekisteröijä ja Ajoneuvohallintokeskus voivat lä-

Ehdotus

2 §

Rekisteröintitoiminta

Tässä laissa tarkoitetaan rekisteröintitoiminnalla ajoneuvon rekisteri-ilmoituksen ja siirtolupahakemusten vastaanottoa, rekisteri-ilmoitusta ja siirtolupahakemusta sekä niihin liittyvää liikennevakuutusta koskevien tietojen tai ajoneuvoon muutoin liittyvien tietojen merkitsemistä ajoneuvoliikennerekisteriin, rekisterikilpien ja rekisteröintitodistuksen luovuttamista sekä muita ajoneuvon rekisteröintiin ja siirtoluvan antamiseen liittyviä tehtäviä.

8 §

Hyvä hallinto

Sopimusrekisteröijän on *tässä laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä hoitaessaan* noudatettava *hallintolakia (434/2003)*. Sopimusrekisteröijän palveluksessa olevaan rekisteröintejä suorittavaan henkilöön ei kuitenkaan sovelleta *hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 kohtaa*. *Sopimusrekisteröijä ja Ajoneuvohallintokeskus voivat lähettää rekisteröintitodistuksen tavallisena kirjelähtyksenä.*

Sopimusrekisteröijän rekisteröintitoiminnassa on asiakirjojen julkisuudesta voimassa, mitä viranomaisten asiakirjojen julkisuudesta säädetään.

hettää ajoneuvon rekisteriotteen tavallisena kirjelahetyksenä.

9 §

Kielilain säännökset

Sopimusrekisteröijän on toiminnassaan soveltuvin osin noudatettava kielilain (148/1922) säännöksiä.

9 §

Kielilain säännökset

Kielilaissa (423/2003) säädetään sopimusrekisteröijän kielellisestä palveluvelvollisuudesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.